

at der med enhver Frihed følger Tab, det kan jeg ikke have Noget imod, men jeg troer, at denne Sag kunde være ændret paa en anden Maade, end her er skeet, men, som sagt, vi kunne jo nu ikke gaae ind paa noget Forslag i denne Retning, da Sagen er til sidste Behandling. Vi staae her i det ubehagelige Tilfælde, at, hvad enten vi vælge det One eller det Andet, ramme vi vistnok den Ufkyldige. Den Udsigt, det ærede Medlem har stillet til, at Skolelærerne muligens kunne faae deres Kaar forbedrede, kan heller ikke tilfredsstille mig. Jeg har nu i 20 eller 30 Aar hørt, at man ønskede at forbedre dem; man har talt derom i Ständerne og paa Rigsdagen; men det er endnu ikke skeet. Hvad vi derimod see for os og see i Landets rigeste Provindser, er, at der oprettes Skolelærerembeder med saa ringe Indtægt, at Lønnen er ringere end den, en Gaardskarl faaer. Man vilde ikke kunne opnaae at faae Mænd, der vilde bestride Gjerningen for saa ringe Løn, dersom det ikke var Tilfældet, at de derved kunde undgaae at opfylde deres Børnepligt. Hvad der skeer og er skeet i de sidste Aar, maa overbevise os om, at Lyften til at faae Skolelærernes Kaar forbedrede har ikke været saa særdeles stor. Jeg har vistnok den Fortrøstning til den høitærede Cultusminister, at han vil søge at faae denne Sag fremmet med al mulig Iver og Omhu; men vi have været saamange Forandringer underkastede, at vi slet ikke kunne stole paa, at en saadan Sag kan blive bragt istand ved den høitærede Minister. Imidlertid kommer jo denne Lov ud, som ganske sikkert vil bringe mange Skolelærere Tab.

B. Christensen: Det er upaatvivleligt et sandt Ord, den ærede sidste Taler fremsførte, naar han sagde, at det, hvordan det end gaaer, ikke kan gaae an at beskære Skolelærerne eller endogsaa blot udsætte dem for Tab i deres allerede noksom ringe Indtægter. Det forklarer uden Tvivl ogsaa, at det foreliggende Lovforslag har taget den Bestemmelse, som den ærede Forslagsstiller har meent at burde ændre. Jeg for min Deel maa ogsaa tilstaae, at jeg troer, at det i det virkelige Liv vil have mindre skadelige Følger, og at dette Forhold vil

være aldeles forsvindende, ikke blot af Hensyn til, at jo upaatvivleligt meget snart en hensigtsmæssigere og mere tilfredsstillende Ordning af Skolelærernes Vilkaar vil blive truffen, men ogsaa af Hensyn til, at det mindste en stor Deel af de kirkelige Handlinger, hvorom her er Tale, dog vel vil foregaae i de vedkommende Menighedsmedlemmers egen Kirke og saaledes paa en Maade vil kunne komme selve Skolelærerne til gode. Idet jeg for min Deel derfor ved det foreliggende Lovudkast ikke finder mig foranlediget til at stemme for det Ændringsforslag, der er stillet, skal jeg endnu kun bemærke, at, naar jeg ikke til den samme Paragraph har stillet det af mig bebudede Ændringsforslag om, at Kirkerne skulle staae aabne til Menighedsmedlemmernes Afbenyttelse, hvor de henvende sig til den anden Præst, saa er det skeet deels med Hensyn til de Udtalelser, som den høitærede Cultusminister allerede fremsførte i sidste Møde, men deels, og endnu mere, med Hensyn til de Udtalelser, som han har været saa god at fremsføre for mig, da jeg privatim confererede med ham derom. Jeg har det Haab, at den høitærede Minister vil ad administrativt Veie lade det komme til alle Vedkommendes, som det paa visse Steder lader til, fornødne Kundskab, at Kirkerne, hvor der ikke er gyldige Hindringer derfor, virkelig tilkomme Menighedsmedlemmerne og bør overlades til disses Benyttelse, uanset, om de bruge Stedets Præst eller en anden. Om dette Punkt tør jeg imidlertid haabe, at den høitærede Minister med et Par Ord vil udtale sig.

Kirke- og Underviisningsministeren:

Jeg skal strax vende mig til det sidste omtalte Punkt, idet jeg tildeels kan slutte mig til, hvad der af den ærede Landstingsmand (B. Christensen) blev udtalt, navnlig forsaavidt han jo henholdt sig til mine Ertringer under denne Sags tidligere Behandling. Jeg bemærkede dengang, at jeg maatte erkende, at der under de nye Forhold, som ved den nu foreliggende Lov kom tilstede, kunde fremkomme en naturlig Opfordring til at indrømme en Benyttelse af Sognets Kirker i forskjellige Tilfælde for de Menighedsmedlemmer, som vare udtraadte af Sognets Menighed.